

HUMAN RIGHTS DIALOGUE

RASISME OG DISKRIMINERING

HÅNDBOK FOR AKTIVISTER

AMNESTY
INTERNATIONAL

“Jeg ønsker å sette mer lys på det (rasisme) fordi det er så mange som sier at det ikke eksisterer, men det er mange ting jeg heller ikke tror eksisterer fordi jeg selv ikke har opplevd det”

– **GRACE BULLEN,**
Norsk idrettsprofil 2020

INNHold

04 Introduksjon

06 Målet med aktiviteten

08 Aktivitetspakken

10 Gjennomføringen steg for steg

- 13 Introduksjon til Human Rights Dialogue
- 14 Energizer
- 14 Kort innføring om Amnesty
- 15 Introduksjon til rasisme og diskriminering
- 15 Kort innføring i menneskerettighetene
- 16 Presenter dialogoppgaven
- 17 Drøfting av påstand
- 18 Dialogaktiviteten
- 18 Oppsummering
- 19 Avslutning og what's next?

20 Dialogmetoder

- 21 Fisk-i-bolle dialog
- 22 Argument dialog
- 23 Tenkekart dialog
- 24 Ja/nei dialog

26 Forslag til energizere

Human Rights Dialogue er en type aktivitet der målet er å starte samtaler og engasjement rundt aktuelle menneskerettighetstemaer og å få økt innsikt i menneskerettighetsutfordringer vi har i Norge.

Temaet for denne aktiviteten er rasisme og diskriminering, et forhold Amnesty mener fortsatt er et underliggende problem i Norge, og som organisasjonen arbeider aktivt for å motarbeide.

Aktiviteten kan brukes til å styrke Amnesty sine kampanjer, frivillige grupper, samt til å engasjere mulige medlemmer til organisasjonen

AKTIVITETEN GJENNOMFØRES I 5 DELER

- 1 Introduksjon til Amnesty og human rights dialogue.
- 2 En energizer, eller bli kjent oppgave hvis gruppen ikke kjenner hverandre fra før.
- 3 En innføring i temaet rasisme og diskriminering.
- 4 Deretter settes selve dialogen i gang ved at en av følgende påstander fremmes: «Alle diskriminerer» eller «En verden uten rasisme er mulig».
- 5 Til slutt oppsummeres gruppens tanker gjennom prosessen, og man diskuterer hvordan de selv kan være med å bekjempe rasisme og diskriminering.

Varighet: Aktiviteten varer i ca 2 timer, 2,5 med matservering.

Antall deltakere: 5-30 deltakere.

Moderatorer: Ved gjennomføring av aktiviteten med mer enn 12 deltakere, anbefales det at moderator tar med seg en assistent, for å kunne følge opp gruppene underveis i dialogen.

Lokale: Du må ha plass til gruppearbeid, samt plass til presentasjon. Du beregner antall stoler og bord ut ifra antall deltakere.

Du vil få en mer detaljert beskrivelse av hvordan aktiviteten er tenkt gjennomført, skritt for skritt, på s. 10 i håndboken. Men først vil vi redegjøre for formålet med aktiviteten og hva aktivitetspakken inneholder.

MÅLET MED AKTIVITETEN

Amnesty jobber for at alle skal kunne nyte godt av menneskerettighetene som er nedfelt i menneskerettserklæringen. Målet med Human Rights Dialogue er å gi deltakerne økt innsikt i menneskerettighetene og menneskerettighetenes betydning i hverdagen vår, samt hvilke utfordringer vi har i Norge knyttet til denne tematikken. Deltagerne skal få et bredere kunnskapsgrunnlag ved at et menneskerettighetstema blir belyst fra ulike vinkler.

Vi ønsker å skape engasjement rundt saker som er viktige for oss, og fremme dialog. Deltagerne gis mulighet til å reflektere over hvordan de skal forholde seg til rasisme og diskriminering, og hvordan de kan ta aktive valg for å bekjempe dette. Gjennom samtale får de mulighet til å dele synspunkter, lytte, sette seg inn i andres ståsted og også reflektere rundt egne meninger.

Din rolle som moderatør

Du skal ta deltakerne gjennom den innledende presentasjonen, gjennomføre og fasilitere dialogøvelsen og runde av med en oppsummeringsoppgave. Du skal ikke dele dine egne meninger, men sørge for at dialogen blir drevet fremover, hjelpe til med oppfølging og input til de enkelte dialogkortene. På baksiden av moderatørs dialogkort (eller i notatfeltet på powerpointen) er det hjelpemidler og tips som skal hjelpe deg med dette.

**TANKER UTEN PRAKSIS
ER TOMME TANKER, OG
HANDLING UTEN TANKER
ER MENINGSLØST**

– **KVAME NKUMAH,**
grunnlegger av panafrikanismen og Ghanas første president

Sett klare retningslinjer

Deltagerne bør oppfordres til å delta aktivt i samtalen og stille hverandre oppfølgingsspørsmål. Ingen svar er feil, alle skal få komme til orde, og alles synspunkter skal respekteres.

Det må tas høyde for at noen deltakere kan ha personlige erfaringer som er vonde å snakke om, eller at temaet trigger sterke følelser hos enkelte.

Derfor er det viktig med klare retningslinjer for hva man ønsker ut av samtalen. Det skal ikke være en debatt. Poenget er ikke å vinne frem med egne argumenter, men å fremme egne synspunkter samtidig som man lytter til og prøver å forstå hverandres meninger.

AKTIVITETSPAKKEN

Aktivitetspakken består av denne håndboken, en powerpoint-presentasjon og fysiske hjelpemidler. Powerpointpresentasjonen tar deg og deltagerne gjennom hele opplegget. Det forutsettes at du som moderator har satt deg inn i denne håndboken på forhånd.

i *Man kan velge å bruke fysiske hjelpemidler eller gjennomføre digitalt.*

Ved digital gjennomføring

Du kan bruke skype, sightlink eller teams. Du finner påstander og alle dialogkortene i powerpointpresentasjonen. Hjelpene til moderators dialogkort finner du i notatene til hvert enkelt kort i powerpoint. Bordkortene bør sendes til deltagerne på forhånd slik at de kan printe dem ut og ha dem klart. Digital gjennomføring krever også at du som moderator må ta en tydeligere ordstyrerrolle, da deltagerne sitter fremfor hver sin skjerm. Det anbefales også færre deltakere, maks 15.

De fysiske hjelpemidlene består av følgende:

- ✓ 2 påstandskort og 21 dialogkort med hjelpemidler til moderator
- ✓ 2 påstandskort og 21 dialogkort til deltagerne
- ✓ 3 bordkort til deltagerne: en forenklet utgave av artiklene i menneskerettighetserklæringen, retningslinjer for samtalen og tips til oppfølgingsspørsmål

Det er ment at hver gruppe får et sett med kort. Moderator kortene skiller seg fra deltagerne ved at de har hjelpemidler på baksiden. Bordkortene skal deltagerne få utdelt før dialogøvelsen slik at de ligger tilgjengelig.

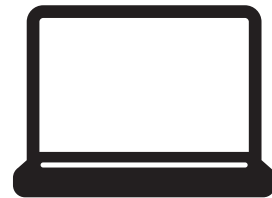
I tillegg til pakken må du ha tilgang på PC og projektor, samt ark og noe å skrive med til deltagerne.

Pakken inneholder flere dialogkort enn du sannsynligvis får tid til å bruke. Gjør et utvalg basert på hva du tror passer best til målgruppas alder og kunnskapsnivå, og tiden du har til rådighet. Påstandskortet og dialogkortene du ønsker å bruke må velges ut på forhånd.

GJENNOMFØRING

STEG FOR STEG

Hvert punkt er knyttet opp til hvert sitt powerpointbilde. Du finner mye av den samme infoen under notatene til hvert enkelt lysbilde i powerpointpresentasjonen.

→ Punkt 3-5

Punkt 3,4 og 5 innledningsvis står du fritt til å velge om du skal bruke, avhengig av om gruppa kjenner hverandre fra før, og deres kunnskapsnivå. Er det en gruppe du vet allerede har god kjennskap til Amnesty og menneskerettighetene, så hopper du over disse innledende punktene. Er målet å verve nye aktivister bør de tas med. Avslutningsvis må du velge et av de to siste bildene, avhengig av om det er aktivister eller potensielle nye medlemmer du har foran deg.

STEG FOR STEG

1. Introduksjon til Human Rights Dialogue – 10 min
2. Energizer – 15 min
3. Kort innføring om Amnesty – 5 min
4. Introduksjon til rasisme og diskriminering – 5 min
5. Kort innføring i menneskerettighetene – 5 min
6. Presenter dialogoppgaven – 2 min
7. Drøfting av påstand – 5 min
8. Dialogaktiviteten – 50 min
9. Oppsummering – 5 min
10. Avslutning og what's next? – 10-15 min

STEG FOR STEG

1. INTRODUKSJON TIL HUMAN RIGHTS DIALOGUE

Når deltakerne ankommer lokalet, hilser du og ønsker velkommen. Ideelt sett bør alt være klart før dette, slik at du kan være helt tilstede for deltakerne.

Forklar kort hva Human Rights Dialogue består av. Det er sentralt å nevne at det er ønskelig å skape dialog, ikke debatt. De skal lære mer om menneskerettigheter knyttet til rasisme og diskriminering, samt hva de selv kan gjøre for å forhindre dette.

Sett regler i gruppen:

Noen av temaene kan være tabubelagt eller lite diskutert i noen miljøer, det er derfor viktig å få frem at det ikke er noen rette eller gale svar i denne aktiviteten og deltakerne skal kunne ytre sine meninger uten å være redd for å si noe feil.

Forklar at opplegget består av fire deler:

- 1 En energizer for å løse opp stemningen og bli litt kjent
- 2 En innføring til temaet
- 3 En dialogaktivitet der de selv skal være aktivt med
- 4 Og en oppsummerende aktivitet til slutt, der deltagerne også snakker om hva de selv kan gjøre for å forhindre rasisme og diskriminering, samt får info om hvordan de kan bidra til Amnesty arbeid.

2. ENERGIZER

En liten oppvarmingsøvelse skal gjøre at deltakerne blander seg og kommer i kontakt med hverandre. Hvis deltakerne ikke kjenner hverandre, er det lurt med en navnelek.

Forslag til ulike oppvarmingsøvelser finner du på side 26-27. Forslag nummer 3 og 4 kan også gjennomføres digitalt.

3. KORT INNFORING OM AMNESTY

Å gi en kort innføring om Amnesty før oppgaven er sentralt for å gi en innføring i arbeidet for menneskerettighetene.

Begynn med å stille et åpent spørsmål til deltakerne:

- Hva vet du/dere om Amnesty International?

Mens deltakerne lister opp sine erfaringer med Amnesty så nikker du og anerkjenner svarene.

Etter at deltakerne har fått reflektert litt så holder moderator en kort powerpoint presentasjon om Amnesty sitt arbeid i Norge. Mer informasjon finner du i notatfeltet på powerpointen.

Les teksten om Amnestys visjon og oppdrag, og forklar hvis det er noe deltagerne ikke forstår.

4. RASISME OG DISKRIMINERING

Dette er dagens tema. Her introduseres førsteinntrykket til deltakerne og de får reflektert overordnet om temaet.

- Hva tenker deltagerne umiddelbart når de hører disse to begrepene?

Om nødvendig, still gjerne noen oppfølgingsspørsmål som:

- Hvordan er situasjonen i Norge?
- Har dere noen erfaringer med dette temaet?

5. KORT INNFORING I MENNESKERETTIGHETENE

Før du introduserer temaet rasisme og diskriminering så er det lurt å gi en kort innføring i menneskerettighetene. Videoen i powerpointen er oversiktlig. Her kan man med fordel spørre gruppa hva de vet om menneskerettigheter før filmen settes i gang.

Etter at de har sett videosnutten så kan deltakerne fordype seg i menneskerettighetserklæringen.

Del ut menneskerettighetserklæringen og gi deltakerne noen minutter til å se hvilke artikler som omhandler temaet rasisme og diskriminering.

- Når de har sett på erklæringen kan du ta en rask gjennomgang av hva de tenker er mest relevant, samt understreke at mange artikler indirekte omhandler temaet. Fremhev art.1,2 og 7.

6. DIALOGOPPGAVEN

Redegjør raskt om dialogen i aktiviteten:

- Deltagerne skal snakke sammen og dele sine meninger rundt en påstand. Det er ingen rette eller gale meninger til påstanden. Den er ment å sette rammen for den videre dialogen.
- Dialogkortene som blir presentert med jevne mellomrom skal belyse påstanden fra flere vinkler og er ment å gi deltagerne ny innsikt i temaet.
- Presenter retningslinjene (disse kan også deles ut fysisk) og belys viktigheten av lytting, respekt og god dialog i gruppene. Temaet er sensitivt for noen og alle skal ha mulighet til å snakke fritt.

- Sjekk om det er noe som er uklart og oppmuntre gjerne deltakerne til å være med å stille spørsmål, være nysgjerrig og delaktige i samtalen. Vis gjerne til kort om oppfølgningsspørsmål.
- Del ut retningslinjer for samtalen og forslag til oppfølgingsspørsmål til gruppa. Gå igjennom disse. Oppmuntre deltakerne til å være med å stille spørsmål, være nysgjerrige og delaktige i samtalen.

7. DRØFTING AV PÅSTAND

Påstanden «alle diskriminerer» legger til grunn at diskriminering er et vanlig fenomen i Norge, og at deltakerne kanskje også selv har noen diskriminerende fordommer.

Målet for deltakerne er at de gjennom dialogen skal få økt kjennskap til hva diskriminering er:

- hvilke grupper som ofte blir utsatt for diskriminering
- hvordan man kan forebygge diskriminering og fordommer hos seg selv og andre.

Påstanden «En verden uten rasisme er mulig» er ment å fremme forståelsen av at rasisme eksisterer på ulike nivåer, og hvorfor det er viktig å bekjempe dette.

Målet for deltakerne er at de gjennom dialogen skal reflektere rundt og få økt innsikt i:

- hva rasisme er
- hvilke grupper som er utsatt
- hvordan man kan forebygge rasistiske handlinger og fordommer i sin egen krets.

8. DIALOGKORTENE (10-25 KORT)

Dette er hoveddelen av aktiviteten og det er viktig at deltakerne får god tid til å drøfte de forskjellige dialogkortene.

- Velg ca 10 kort du ønsker å bruke i aktiviteten.
- Introduser et nytt hvert 5.-15. minutt i den tiden du har til rådighet. (her ser du selv hvor lang tid deltakerne trenger på å drøfte hvert kort).

Har du de fysiske kortene anbefaler vi at du kun bruker disse slik at du frigjør deg fra Pc'en og heller kan gå rundt å hjelpe samtalerne videre. Da kan du la påstanden være i bakgrunnen på projektoren mens dialogoppgaven foregår og hoppe rett til powerpointbilde nr 26 når du skal presentere oppsummeringsoppgaven.

Alle dialogkortene ligger også i powerpointen, så du må selv hoppe over de du ikke skal bruke om du gjennomfører digitalt.

9. OPPSUMMERING

Det er to alternativer til oppsummering:

- 1 Vis spørsmålene gruppene skal svare på på storskjerm. Etter at de har fått tid til å svare på spørsmålene, gjennomgå svarene i plenum.
- 2 Har du valgt en av de alternative dialogmetodene som presenteres nedenfor kan oppsummeringen tilpasses den øvelsen du har valgt. I stedet for å svare på spørsmålene kan gruppene da eventuelt ha en presentasjon av tankekart eller presentere de argumentene de har notert underveis.

Til slutt:

Vis påstanden på nytt, og spør om noen har endret mening underveis. Ta svarene i plenum.

10. AVSLUTNING OG WHAT'S NEXT?

Dette steget er avgjørende for at deltakerne skal forlate aktiviteten med en følelse av at de kan gjøre en forskjell i sin egen hverdag.

- Snakk om teksten på bildet. Fremhev viktigheten av gode samtaler og aktivisme rundt temaene. Selg Amnesty og selg viktigheten av engasjement rundt menneskerettighetene!
- Det er viktig å oppmuntre deltakerne til å fortsette å engasjere seg innenfor temaet.

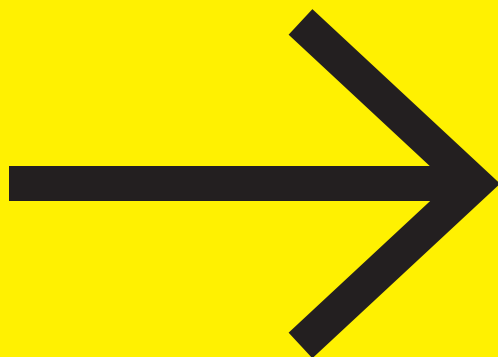
- Vis eventuelt tilbudene for aktivister. Disse kan også sendes ut på epost i etterkant.
- Vis eventuelt tilbudene for potensielle nye medlemmer. Disse kan også sendes ut på epost i etterkant.

Det kan hende deltakerne har lyst til å dele noen ekstra tanker når aktiviteten er over. Som moderator, kan du få viktige tilbakemeldinger hvis du tar en delaktig rolle når aktiviteten avrundes.

DIALOG- METODER

Her følger noen tips om du ønsker å prøve en alternativ metode til selve dialogen.

FISK-I-BOLLE DIALOG

Antall deltakere: 10–30

Det burde være plass til å forme 2 sirkler.

- 1 Sett opp stoler for å forme en yttersirkel og en mindre innersirkel. For eksempel, sett 10 stoler på yttersirkelen og 5 stoler på innersirkelen. Deltakerne på innersirkelen er 'fisken' mens yttersirkelen er 'bollen' som beskytter fisken.
- 2 Deltakerne i innersirkelen er de eneste som får snakke. Yttersirkelen lytter. For å sikre aktiv lytting så kan deltakerne i yttersirkelen ta notater og identifisere argumenter.
- 3 Moderator introduserer nye hjelpkort hver 5-15 minutt.

Det er to variasjoner av denne dialogformen.

Variant 1

Deltakerne i innersirkelen snakker med hverandre i ca. 5–10 minutter for å så gi ordet til deltakerne i yttersirkelen. Deltakerne bytter sirkel og de nye deltakerne i innersirkelen får snakke i ca. 5–10 minutter. Forsett slikt til alle har fått snakket

Variant 2

For å gjøre dialogen mer dynamisk, kan du ha 2 ekstra stoler i innersirkelen tom. Hvis noen i yttersirkelen har noe de ønsker å legge til i diskusjonen, kan de sette seg på det tomme setet for å tale. Samtidig må en annen deltaker fra innersirkelen gå til yttersirkelen for å alltid ha et eller to tomme seter. Obs, pass på at alle deltakerne får muligheten til å snakke i innersirkelen

Denne dialogformen kan passe seg bra på en skole siden det er en interaktiv dialogform.

ARGUMENT DIALOG

Antall deltakere: 5–30

- 1 Del ut papir og penner for å skrive argumenter

Velg en deltaker i hver gruppe for å skrive ned argumentene som blir diskutert.

- 2 Husk å skap en inkluderende atmosfære
- 3 Gruppene skal diskutere kortene basert på for og motargument til hovedpåstanden. Dermed blir denne øvelsen rigid hvilket kan være en god erfaring

- 4 Moderator introduserer nytt kort hvert 5–15 minutt
- 5 Gruppen vil diskutere og konkludere argumentene med for og mot pol til påstanden. De vil tilslutt diskutere hvorfor en pol har mer argumenter enn den andre.

TENKEKART DIALOG

Antall deltakere: 5–30

- 1 Del ut et stort hvitpapir (flippover) til alle gruppene og mange fargepenner.
- 2 Moderator har på forhånd lagd et eksempel på et tankekart med hovedpåstanden i midten og noen stikkord for å veilede gruppene på hvordan et tankekart kan se ut.
- 3 Moderator kan forme grupper basert på antall deltakere.
- 4 En gruppedeltaker vil få ansvar for å holde tiden og notere argumentene til gruppedeltakerne.

- 5 Gruppeleder skriver nøkkelord eller tegner figurer etc. til hjelpkortene.
- 6 Det kan hjelpe å bruke fargekoder for negative, positive nøkkelord for å skape større skiller.
- 7 Moderator kan gi ut nye kort hvert 5- 15 minutt eller gi ut hele bunken hvis moderator følger opp at gruppene diskuterer hvert kort.
- 8 Tankekart dialog kan være positivt for skolebesøk eller kreative sammenkomster.

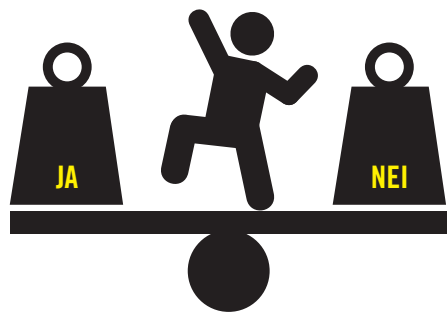
JA/NEI DIALOG

Antall deltakere: 10–30

Denne dialogformen oppmuntrer deltakerne til å diskutere temaet fra ulike ståsteder

- 1 Moderator former to grupper. En gruppe må argumentere positivt (ja) for hjelpkortene, mens den andre gruppen må argumentere negativt (nei) for hjelpkortene. Etter hvert hjelpkort kan deltakerne velge å bytte side hvis de ønsker, men må da argumentere for motsatt gruppe på neste kort.

- 2 Moderator sørger for at gruppene lister opp argumenter i favør av hvilken gruppe de er i, men oppmuntrer til at gruppene stiller spørsmål til hverandre uavhengig av moderator.

**JEG HAR EN DRØM
OM AT MINE FIRE
SMÅ BARN EN DAG
SKAL FÅ LEVE I EN
VERDEN DER DE IKKE
BLIR DØMT ETTER
HUDFARGE, MEN
ETTER KVALITETEN I
DERES KARAKTER**

– MARTIN LUTHER KING,
oversatt fra talen I have a dream, 1963

FORSLAG TIL ENERGIZERE

En energizer skal gjøre at deltakerne blander seg og blir kjent med hverandre. En god energizer kan skape et fint læremiljø og deltakerne kan bli kjent med hverandre. Du kan velge en eller flere energizers, men husk tid. Navneleker passer best til eksternt publikum.

1. NAVNELEK

Alle står i ring og har øyekontakt med hverandre. En i ringen starter med å si sitt eget navn. Personen til venstre følger opp med å gjenta det første navnet og legger til sitt eget. Nummer tre gjentar nummer en, to og legger til sitt eget. Slik går det videre hele veien rundt. Sistemann må si alle navnene.

2. KOMMANDOER

Gi deltakerne ulike kommandoer.

- "Still dere opp etter lengde på håret"
- "Still dere opp etter skostørrelse"
- "Still dere opp etter fødselsdato"

Når moderator gir klarsignal må elevene selv finne ut i hvilken rekkefølge de skal stå. Du kan velge kommandoer der deltakerne får lov til å snakke sammen underveis, men også kommandoer der elevene ikke får lov til å snakke sammen. Bli kjent leker passer både til eksternt/ internt publikum.

3. SANT/USANT

Hver person kommer med en påstand om seg selv. De andre personene gjetter om påstanden er sann eller usann ved å holde en tommel opp (sann) eller tommel ned (usann).

En påstand kan f. eks være:
"Jeg har hoppet i fallskjerm"

4. HELDIGVIS/UHELDIGVIS

Alle står i en ring. En person starter med å si en setning, begynnelsen på historien, eks: "Ola hadde nettopp blitt frivillig i Amnesty".

Deretter skal nestemann i ringen lage en ny setning, men den må starte med "Heldigvis". Den neste i ringen må lage en setning som starter med "uheldigvis".

Slik går det til historien er ferdig eller man ikke har mer tid.

AMNESTY INTERNATIONAL NORGE

Grensen 3, 0159 Oslo

☎ 22402200

✉ info@amnesty.no

🌐 amnesty.no

f facebook.com/AmnestyNorge/

📷 @Amnesty_norge

For mer menneskerettighetsundervisning besøk <https://amnesty.no/alle-opplegg>